

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

*Traducere neoficială a variantei engleze a hotărârii,
efectuată de asociația obștească „Juriștii pentru drepturile omului”*

SECȚIUNEA A PATRA

CAUZA MANCEVSCHI c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 33066/04)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

7 octombrie 2008

DEFINITIVĂ

07/01/2009

Această hotărâre poate fi subiect al revizuirii editoriale.

În cauza Mancevschi c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Patra), întrunită în cadrul unei Camere compuse din:

Nicolas Bratza, *Președinte*,

Lech Garlicki,

Giovanni Bonello,

Ljiljana Mijović,

David Thór Björgvinsson,

Ledi Bianku,

Mihai Poalelungi, *judecători*,

și Lawrence Early, *Grefier al Secțiunii*,

Deliberând la 16 septembrie 2008 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 33066/04) depusă împotriva Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către un cetățean al Republicii Moldova, dl Oleg Mancevschi („reclamantul”), la 18 iunie 2004.

2. Reclamantul a fost reprezentat de către dl V. Nagacevschi, avocat din Chișinău și membru al organizației non-guvernamentale „Juriștii pentru drepturile omului”. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, dl V. Grosu.

3. Reclamantul a pretins, în special, că, prin percheziția efectuată în apartamentul și biroul său, au fost încălcate drepturile sale garantate de articolul 8 al Convenției.

4. Cererea a fost repartizată Secțiunii a Patra a Curții. La 21 noiembrie 2006, Președintele acestei Secțiuni a decis să comunice Guvernului cererea. În conformitate cu prevederile articolului 29 § 3 al Convenției, s-a decis ca fondul cererii să fie examinat concomitent cu admisibilitatea acesteia.

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Reclamantul s-a născut în anul 1962 și locuiește în Chișinău.

6. Faptele cauzei, așa cum au fost prezentate de părți, pot fi rezumate în felul următor.

7. În anul 1992, reclamantul a fondat o companie (Rusman) și a fost directorul acesteia până în anul 1998.

8. În iulie 2001, el a primit licența de avocat. La o dată necunoscută în anul 2002, el a devenit avocatul companiei Rusman.

9. La 28 iulie 2003, S.P., directorul unei alte companii, a fost omorât și o urmărire penală a fost pornită cu privire la acest fapt. La 23 februarie 2004, reclamantul a semnat un contract de reprezentare a lui B., care era bănuț de omorul lui S.P.. Potrivit Guvernului, ofițerul de urmărire penală a constatat existența unei legături între activitatea companiei Rusman și moartea lui S.P. și a decis să-l audieze pe reclamant în calitate de martor despre activitățile companiei Rusman.

10. La 26 mai 2004, reclamantul a fost citat să se prezinte în aceeași zi la T., un ofițer de urmărire penală de la Inspectoratul General de Poliție al municipiului Chișinău, pentru a fi audiat în calitate de martor în dosarul clientului său. Deoarece el a primit citația cu doar 15 minute înainte de ora indicată în citație, el s-a prezentat la oficiul ofițerului de urmărire penală cu o întârziere de 15 minute. T. plecase deja. La aceeași dată, reclamantul a expediat o telegramă ofițerului de urmărire penală, informându-l despre aceste evenimente.

11. Tot la 26 mai 2004, T. a emis o ordonanță de efectuare a percheziției în biroul reclamantului. Ordonanța prevedea următoarele:

„Ofițerul de urmărire penală T. [descrierea atribuțiilor],

Examinând materialele dosarului penal [nr. dosarului] pornit în temeiul articolului 145 alin. 2 al Codului penal;

A stabilit că la 28 iulie 2003, aproximativ la 19.00 în Chișinău [adresa] [P.S.] a fost împușcat și omorât cu o armă de foc neidentificată.

În urma efectuării investigațiilor de urmărire penală și operative, s-a stabilit că B. [adresa], care a fost arestat și este deținut [într-un izolator de detenție provizorie], are legătură cu omorul lui [P.S.].

Având în vedere că probele din dosar și materialele obținute în urma investigațiilor operative oferă informații de presupune întemeiat că obiectele de interes operativ și care reprezintă probe materiale pe cauza penală pot fi găsite la biroul [reclamantului] la Lex Consulting situat pe [adresa], în baza articolului 125 CPP:

Dispune

Efectuarea percheziției în biroul [reclamantului] la Lex Consulting, situat pe [adresa], cu scopul descoperirii și ridicării în calitate de probe a obiectelor ce prezintă interes operativ și a obiectelor care reprezintă probe materiale pe cauza penală.”

12. Tot în aceeași zi, T. a emis o ordonanță de efectuare a percheziției la domiciliul reclamantului, cu un conținut identic.

13. Ca urmare a ordonanței lui T., tot la 26 mai 2004, procurorul a cerut Judecătoria Rîșcani să autorizeze efectuarea percheziției la biroul reclamantului, deoarece „obiectele care reprezintă interes operativ și care sunt probe materiale

pe cauza penală, se află la locul de muncă [a reclamantului]”. O cerere cu un conținut identic a fost înaintată în privința apartamentului reclamantului.

14. Tot în aceeași zi, judecătoria E.C. de la Judecătoria Rîșcani a autorizat efectuarea percheziției la biroul reclamantului. Decizia prevedea următoarele:

„Instanța judecătorească ... a examinat în ședință închisă cererea procurorului de la Procuratura Generală privind autorizarea percheziției.

Instanța a stabilit:

În această cerere, se solicită autorizarea percheziției la biroul [reclamantului] la Lex Consulting S.R.L., situat pe [adresa], în cadrul urmăririi penale [numărul dosarului] pornit în privința infracțiunii prevăzute de articolul 145 alin. 2 al Codului penal, privind omorul lui [S.P.], care a avut loc la 28 iulie 2003, aproximativ la 19.00, în Chișinău la [adresa], cu o armă de foc neidentificată.

Instanța consideră că cererea este legală și întemeiată și, în baza articolelor 125, 301 și 306 ale Codului de procedură penală, instanța:

Dispune:

A autoriza percheziția la biroul [reclamantului] la Lex Consulting S.R.L., situat la [adresa].

Încheierea este definitivă.”

Printr-o încheiere identică a fost autorizată efectuarea percheziției în apartamentul reclamantului.

15. La 27 mai 2004, reclamantul s-a plâns Judecătoriei Rîșcani de acțiunile ilegale ale ofițerului de urmărire penală. În special, el s-a bazat pe prevederile articolului 90 alin. 3 al Codului de procedură penală (CPP, a se vedea paragraful 26 de mai jos), care interzice ascultarea în calitate de martor a avocatului care reprezintă acuzatul în aceeași cauză. În final, el a solicitat instanței „să nu ia în considerație niciuna din declarațiile pe care le-a făcut anterior, deoarece acestea au fost făcute prin constrângere iar ofițerul de urmărire penală s-a folosit de starea lui nesatisfăcătoare de sănătate, deoarece el era în concediu medical la acea dată și urma un tratament contra intoxicației sangvine”.

16. La 28 mai 2004, T. a citat reclamantul din nou, pentru data de 3 iulie 2004. La aceeași dată, el a dispus aducerea silită a reclamantului, din cauza neprezentării neexplicate a acestuia la organul de urmărire penală în calitate de martor la 25 și 26 mai 2004.

17. La 31 mai 2004, reclamantul a fost adus silit în fața organului de urmărire penală. La aceeași dată, el a depus declarații în legătură cu dosarul clientului său. Potrivit procesului-verbal de interogare, el a menționat că el nu trebuie audiat în calitate de martor, deoarece el era avocatul persoanei acuzate în aceeași cauză.

18. Tot la 31 mai 2004, T. a dispus înlăturarea reclamantului din calitatea de reprezentant al clientului său în această cauză, deoarece:

„... în timpul examinării cauzei penale s-a stabilit că [reclamantul] a fost implicat în activitățile economice ale SRL „Rusman”, din care cauză este necesar de a-l audia în calitate de martor”.

19. După interogare, T. l-a informat pe reclamant despre cele două încheieri din 26 mai 2004 de autorizare a percheziției în biroul și domiciliul său și i-a înmănat copiile acestor încheieri. Reclamantul s-a plâns că aceste încheieri nu conțineau vreun motiv relevant.

20. În aceeași zi, biroul reclamantului a fost percheziționat în prezența reclamantului și avocatului său, după care a urmat percheziționarea domiciliului său. În procesele-verbale de efectuare a percheziției ambelor locuri, scopul percheziției a fost notat ca fiind „descoperirea telefonului mobil și a documentelor referitoare la Rusman Ltd”. A fost făcută propunerea ca telefonul mobil și documentele referitoare la Rusman Ltd să fie predate iar după aceasta a avut loc percheziția biroului Lex Consulting. Nimic nu a fost descoperit sau ridicat de la biroul reclamantului. Potrivit Guvernului, percheziția a durat aproximativ 35 de minute. Procesul-verbal menționează ora începerii percheziției, dar nu și ora la care aceasta a luat sfârșit. Acesta mai menționa că o plângere a fost depusă privitor la ilegalitatea percheziției biroului reclamantului.

21. Potrivit procesului-verbal de efectuare a percheziției la domiciliul reclamantului, un telefon mobil a fost predat ofițerilor de urmărire penală la cererea acestora. Telefonul a fost întors în următoarea zi. Potrivit părților, domiciliul lui a fost percheziționat (timp de circa 20 de minute, fapt confirmat de procesul-verbal). Reclamantul a adăugat că telefonul ridicat de către ofițerii de urmărire penală aparținea soției sale.

22. La 8 iunie 2004, reclamantul a depus la Judecătoria Rîșcani o completare la plângerea sa din 27 mai 2004. El s-a plâns de faptul că nu a primit alte citații în afară de cea care solicita înfățișarea lui la 26 mai 2004 și nu existau dovezi care să demonstreze contrariul. El a mai notat faptul că întrebările care i-au fost puse la 31 mai 2004 se refereau la chestiuni ce i-au devenit cunoscute în urma activității sale în calitate de apărător în cazul clientului său. El a cerut instanței de judecată să constate ilegalitatea acțiunilor organului de urmărire penală, să anuleze ordonanțele privind aducerea lui silită la procuror și de înlăturare a sa din dosar în calitate de apărător al clientului său și să adopte o încheiere interlocutorie privind informarea procuraturii și a Ministerului Afacerilor Interne despre actele ilegale comise. El s-a bazat, *inter alia*, pe articolele 6 și 8 ale Convenției.

23. Judecătoria Rîșcani a fixat data examinării plângerii reclamantului pentru 10 iunie 2004. La acea dată, el a cerut recuzarea judecătoarei E.C., deoarece ea a autorizat percheziționarea biroului și a domiciliului său. El a susținut că încheierile în cauză erau nemotivate și nu menționau statutul său de avocat al persoanei acuzate în această cauză, în privința căruia a fost dispusă efectuarea percheziției, ceea ce sugera că judecătorul nici nu a examinat cauza înainte de a semna încheierea. Suplimentar, încheierea nu a indicat vreun termen limită pentru efectuarea perchezițiilor, scopul perchezițiilor sau persoana (persoanele)

autorizată să le efectueze, contrar prevederilor articolului 306 CPP. În final, el pretindea că judecătorul a luat poziția procurorului și, astfel, a încălcat dreptul la egalitatea armelor. În completare, reclamantul a menționat că el era gata să depună o cerere la Curtea Europeană pentru Drepturile Omului în privința perchezițiilor și a accentuat modul superficial în care judecătorul a examinat cererea ofițerului de urmărire penală, deoarece ea nu a luat în considerație statutul de apărător al reclamantului. În aceeași zi, un alt judecător de la Judecătoria Rîșcani a respins cererea reclamantului privind recuzarea judecătoarei E.C.

24. La 14 iunie 2004, Judecătoria Rîșcani a examinat plângerea reclamantului și a respins-o. Instanța a constatat că reclamantului i-au fost adresate întrebări despre compania Rusman Ltd, al cărei director el a fost până în 1998, și nu despre ceva ce acesta ar fi putut afla de la clientul său. Mai mult, el a fost înlăturat din calitate sa de apărător pentru a putea fi audiat în calitate de martor. După examinarea tuturor materialelor din dosar, instanța a constatat că acțiunile organului de urmărire penală, inclusiv ordonanțele de aducere silită a reclamantului și de înlăturare a lui din calitate de apărător al clientului său au fost legale și întemeiate. Încheierea este irevocabilă. Instanța nu a dat reclamantului vreun răspuns referitor la plângerea privind percheziționarea biroului și a domiciliului său.

25. Potrivit reclamantului, organul de urmărire penală a prezentat dosarul penal instanței judecătorești și instanța l-a consultat înainte de a adopta încheierea sa. Cu toate acestea, lui și avocatului său nu i-a fost acordat acces la acesta. El a pretins că cererea lui de acces la dosar a fost respinsă.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

26. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală (CPP) sunt următoarele:

Articolul 90. Martorul

„... (3) Nu pot fi citați și ascultați ca martori:

... 2) apărătorii, colaboratorii birourilor de avocați – pentru constatarea unor date care le-au devenit cunoscute în legătură cu adresarea pentru acordare de asistență juridică sau în legătură cu acordarea acesteia; ...”

Articolul 125. Temeiurile pentru efectuarea percheziției

„(1) Organul de urmărire penală este în drept să efectueze percheziție dacă probele acumulate sau materialele de investigație operativă permit de a presupune întemeiat că într-o anumită încăpere ori într-un alt loc sau la o anumită persoană se pot afla instrumente ce au servit la săvârșirea infracțiunii, obiecte și valori dobândite

de pe urma infracțiunii, precum și alte obiecte sau documente care ar putea avea importanță pentru cauza penală.

... (3) Percheziția se efectuează în baza ordonanței motivate a organului de urmărire penală și numai cu autorizația judecătorului de instrucție. ...”

Articolul 126. Temeiurile pentru ridicarea de obiecte sau documente

„(1) Organul de urmărire penală este în drept să ridice obiectele sau documentele care au importanță pentru cauza penală dacă probele acumulate sau materialele de investigație operativă indică exact locul și persoana la care se află acestea. ...”

Articolul 128. Procedura efectuării percheziției sau ridicării de obiecte și documente

„... (4) La ridicarea de obiecte și documente, după prezentarea ordonanței, reprezentantul organului de urmărire penală cere să i se predea obiectele sau documentele care urmează a fi ridicate, iar în caz de refuz, procedează la ridicarea lor forțată. Dacă obiectele sau documentele ce urmează a fi ridicate lipsesc la locul indicat în ordonanță, persoana care efectuează urmărirea penală este în drept să facă percheziție, motivând necesitatea efectuării acesteia. ...

(6) ... Obiectele și documentele descoperite în timpul percheziției sau ridicării, a căror circulație este interzisă de lege, trebuie ridicate indiferent de faptul dacă au sau nu legătură cu cauza penală. ...”

Articolul 301. Acțiunile de urmărire penală efectuate cu autorizarea judecătorului de instrucție

„(1) Cu autorizarea judecătorului de instrucție se efectuează acțiunile de urmărire penală legate de limitarea inviolabilității ... domiciliului”

Articolul 305. Modul de examinare a demersurilor referitoare la efectuarea acțiunilor de urmărire penală, măsurilor operative de investigații sau la aplicarea măsurilor procesuale de constrângere

„1. Demersul referitor la efectuarea acțiunilor de urmărire penală, măsurilor operative de investigații sau la aplicarea măsurilor procesuale de constrângere se examinează de către judecătorul de instrucție în ședință închisă, cu participarea procurorului și, după caz, a reprezentantului organului care exercită activitatea operativă de investigații.

... 8. Încheierea judecătorului de instrucție, adoptată în condițiile prezentului articol, este definitivă, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul cod.”

Articolul 306. Încheierile judecătorești privind efectuarea acțiunilor de urmărire penală, măsurilor operative de investigații sau privind aplicarea măsurilor procesuale de constrângere

„În încheierea judecătorească privind efectuarea acțiunilor de urmărire penală, măsurilor operative de investigații sau privind aplicarea măsurilor procesuale de constrângere se va indica: ... organul care efectuează acțiuni de urmărire penală, măsurile operative de investigații sau aplică măsurile procesuale de constrângere, cu indicarea scopului efectuării

acestor acțiuni sau măsuri și a persoanei la care se referă ele, precum și mențiunea despre autorizarea acțiunii sau respingerea ei, termenul pentru care este autorizată acțiunea, persoana cu funcție de răspundere sau organul abilitat de a executa încheierea, ...”

**Articolul 313. Plângerea împotriva acțiunilor și actelor ilegale
ale organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitate operativă de
investigații**

„(1) Plângerile împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organelor care exercită activitate operativă de investigații pot fi înaintate judecătorului de instrucție de către bănuit, învinuit, apărător, partea vătămată, de alți participanți la proces sau de către alte persoane drepturile și interesele legitime ale cărora au fost încălcate de aceste organe.

(2) Persoanele indicate în alin.(1) sunt în drept de a ataca judecătorului de instrucție:

...3) alte acțiuni care afectează drepturile și libertățile constituționale ale persoanei.”

27. Prevederile relevante ale Legii nr. 1545 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești sunt următoarele:

Articolul 1

„(1) În conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma:

... b) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice;

... d) efectuării măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației;

e) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

(2) Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.”

Articolul 4

„Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul:

a) pronunțării sentinței de achitare;

b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare;

c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului administrativ în legătură cu reabilitarea persoanei fizice;

d) adoptării de către Curtea Europeană pentru Drepturile Omului sau de către Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a hotărârii cu privire la repararea prejudiciului sau a realizării acordului amiabil dintre persoana vătămată și reprezentantul Guvernului Republicii Moldova în Comisia Europeană pentru Drepturile Omului și în Curtea Europeană pentru Drepturile Omului. Acordul menționat se aprobă de către Guvernul Republicii Moldova; ...”

ÎN DREPT

28. Reclamantul a pretins, în temeiul articolului 6 al Convenției, că dreptul său la egalitatea armelor a fost încălcat ca urmare a imposibilității sale de a consulta dosarul penal transmis Judecătoriei Rîșcani de procuror înainte de adoptarea încheierii acesteia din 14 iunie 2004. De asemenea, el s-a plâns, în temeiul aceluiași articol, de lipsa temeiurilor relevante și suficiente pentru adoptarea diferitelor încheieri în cauza sa. Partea relevantă a articolului 6 este următoarea:

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil ... într-un termen rezonabil, ... de către o instanță independentă și imparțială, instituită prin lege, ... care va hotărî ... asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa. ...”

29. În continuare, reclamantul s-a plâns, în temeiul articolului 8 al Convenției, de percheziționarea biroului și domiciliului său și de faptul că a fost adus forțat înaintea organului de urmărire penală pentru a fi audiat în calitate de martor. Articolul 8 prevede următoarele:

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în executarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.”

I. ADMISIBILITATEA

30. Guvernul a susținut că reclamantul nu a epuizat toate căile de recurs interne disponibile lui. În special, el putea folosi prevederile articolului 313 al Codului de procedură penală („CPP”, a se vedea paragraful 26 de mai sus), însă nu a făcut-o, fapt care îi permitea să conteste în instanță perchezițiile efectuate de către organul de urmărire penală la biroul și domiciliul său. În procedurile demarate în temeiul Convenției, reclamantul s-a bazat în mod incorect pe articolul 305 alin. 8 CPP, deoarece acesta se aplica unui tip diferit de procedură, care implica autorizarea judecătorului de instrucție, și nu acțiunile organului de

urmărire penală. Suplimentar, el putea pretinde prejudiciul pentru acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală în baza Legii nr. 1545 (a se vedea paragraful **Error! Reference source not found.** de mai sus).

31. Reclamantul nu a fost de acord. El a indicat asupra lipsei unei hotărâri judecătorești naționale care ar fi constatat ilegalitatea perchezițiilor și a susținut că, prin urmare, prevederile Legii nr. 1545 nu erau aplicabile cauzei sale. Potrivit articolului 305 alin. 8 CPP, încheierile judecătorului de instrucție cu privire la, *inter alia*, percheziții, erau definitive și nu puteau fi contestate.

32. Curtea notează că ea a respins deja obiecții similare ale Guvernului pârât bazate pe Legea nr. 1545, constatând că legea este aplicabilă doar persoanelor care au fost achitate sau în privința cărora a fost încheiată urmărirea penală (a se vedea *Șarban v. Moldova*, nr. 3456/05, § 59, 4 octombrie 2005). Deoarece aceasta nu este situația reclamantului, Curtea nu este convinsă că recursul formulat în temeiul Legii nr. 1545 ar fi efectiv în privința pretențiilor reclamantului.

33. Curtea nu consideră necesar să soluționeze disputa dintre părți în privința faptului dacă încheierea judecătorului de instrucție privind autorizația percheziției reprezintă o procedură separată de acțiunile de ordonare și/sau efectuare a percheziției de către organul de urmărire penală. Ea notează că, chiar în cazul în care percheziția se efectuează în baza ordonanței unui ofițer de urmărire penală, autorizarea anticipată dată de un judecător de instrucție este obligatorie în conformitate cu articolul 125 alin. 3 CPP (a se vedea paragraful 26 de mai sus). În orice caz, plângerile împotriva actelor ilegale ale organului de urmărire penală la care face referire Guvernul (articolul 313 CPP, a se vedea paragrafele 26 și 30 de mai sus) pot fi înaintate judecătorului de instrucție, în temeiul articolului 313 alin. 1 CPP. Curtea are dubii în privința șanselor de succes ale unei plângeri privind ilegalitatea unei acțiuni înaintate la judecătorul de instrucție care tocmai a autorizat-o și a decis că aceasta este legală și întemeiată, notând în mod expres că încheierea sa era definitivă (a se vedea paragraful de mai sus).

34. În lumina celor de mai sus, Curtea conchide că cererea nu poate fi declarată inadmisibilă pentru neepuizarea căilor de recurs interne. Prin urmare, obiecția Guvernului urmează a fi respinsă.

35. În cererea sa inițială, reclamantul a mai formulat două pretenții în temeiul articolului 6 al Convenției, precum și o altă pretenție în temeiul articolului 8 al Convenției, în ceea ce privește aducerea sa forțată la ofițerul de urmărire penală. Totuși, în observațiile sale privind admisibilitatea și fondul cauzei, el a solicitat Curții să nu continue examinarea acestor pretenții. Curtea nu găsește vreun temei pentru a le examina.

36. În ceea ce privește pretenția reclamantului formulată în temeiul articolului 8 al Convenției, Curtea consideră că aceasta ridică chestiuni de fapt și de drept care sunt suficient de serioase încât determinarea lor să depindă de o examinare a fondului, și că niciun alt temei pentru declararea ei inadmisibilă nu a fost stabilit. Din aceste motive, Curtea declară această pretenție admisibilă. În conformitate cu

decizia sa de a aplica articolul 29 § 3 al Convenției (a se vedea paragraful 4 de mai sus), Curtea va examina imediat fondul acestei pretenții.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 8 AL CONVENȚIEI

A. Argumentele părților

37. Reclamantul a declarat că percheziționarea biroului și domiciliului său constituie o ingerință în drepturile sale garantate de articolul 8 al Convenției. El consideră că, deși a urmărit un scop legitim prevăzut de paragraful 2 al acestui articol, ingerința nu a fost nici „prevăzută de lege” și nici nu a fost „necesară într-o societate democratică”. În special, el s-a referit la lipsa detaliilor în încheierile instanței judecătorești de autorizare a perchezițiilor, care nu a identificat obiectul (obiectele) căutat, termenul pentru efectuarea perchezițiilor și persoana autorizată pentru efectuarea acesteia, în ciuda prevederilor legale exprese privind indicarea unor astfel de detalii. Mai mult, perchezițiile efectuate în baza unor autorizări ale percheziției formulate vag și fără luarea unor măsuri speciale pentru asigurarea confidențialității dosarelor din biroul avocatului, a rezultat în mod inevitabil în ingerința disproporțională în drepturile reclamantului. În special, el s-a referit la deschiderea, de către organul de urmărire penală, a safeului său și a tuturor dosarelor sale din biroul său, ceea ce a subminat privilegiul său de a păstra confidențialitatea informației primite de la clienți.

38. Guvernul a recunoscut că a avut loc o ingerință în drepturile reclamantului garantate de articolul 8 al Convenției, însă a considerat că ingerința a fost prevăzută de lege, a urmărit un scop legitim și a fost „necesară într-o societate democratică”. Mai multe articole din CPP prevăd în termeni clari posibilitatea efectuării percheziției și modul de autorizare și efectuare a acesteia. Perchezițiile erau necesare pentru a contribui la efectuarea urmăririi penale care era în derulare și se bazau pe informații din dosar care permiteau a ajunge la o presupunere rezonabilă că obiecte sau documente importante pentru urmărirea penală puteau fi găsite în biroul sau la domiciliul reclamantului. Reclamantul și avocatul său nu au formulat vreo obiecție în privința modului în care a fost efectuată percheziția, notând doar că percheziția era ilegală. Percheziția a fost scurtă și niciun obiect nu a fost ridicat din birou, cu excepția unui telefon mobil care a fost ridicat din apartament.

B. Aprecierea Curții

1. Dacă a avut loc o ingerință

39. Curtea observă că percheziția și ridicarea de obiecte în această cauză a vizat apartamentul și biroul reclamantului, în care el păstra dosarele clienților săi.

Curtea reiterează că percheziția biroului avocatului a fost privită ca o ingerință în „viața privată” și „corespondență” și, potențial, în dreptul său la respectarea domiciliului, în sensul mai larg prevăzut de varianta franceză a Convenției, care folosește termenul „*domicile*” (a se vedea *Niemietz v. Germany*, 16 decembrie 1992, §§ 29-33, Seria A nr. 251-B, și *Tamosius v. the United Kingdom* (dec.), nr. 62002/00, ECHR 2002-VIII; a se vedea de asemenea *Sallinen and Others v. Finland*, nr. 50882/99, § 71, 27 septembrie 2005, care confirmă că percheziția biroului avocatului mai reprezintă și o ingerință în dreptul acestuia la respectarea „domiciliului”, și *Wieser and Bicos Beteiligungen GmbH v. Austria*, nr. 74336/01, § 43, ECHR 2007-...).

Curtea este de acord cu părțile în această cauză că percheziționarea biroului și apartamentului reclamantului a constituit o ingerință în drepturile acestuia garantate de articolul 8 al Convenției.

2. Dacă ingerința a fost justificată

40. Curtea urmează să stabilească dacă ingerința a fost justificată prin prisma paragrafului 2 al articolului 8 al Convenției, adică dacă ea a fost „prevăzută de lege”, dacă a urmărit unul sau mai multe scopuri legitime indicate în acest paragraf și dacă a fost „necesară într-o societate democratică” pentru a atinge acest scop sau aceste scopuri.

a. Dacă ingerința a fost „prevăzută de lege”

41. Reclamantul a susținut că ingerința nu a fost „prevăzută de lege”, deoarece încheierea de autorizare a percheziției nu includea detalii suficiente, ceea ce contravine cerințelor legale.

42. Curtea a observat că mai multe prevederi ale CPP descriu aspecte variate ale obținerii și executării autorizărilor de percheziție, cum ar fi obligarea judecătorului de instrucție de a motiva autorizarea percheziției și de a indica informații precum sunt scopul percheziției, persoana autorizată pentru efectuarea acesteia sau termenul pentru efectuarea percheziției. Obligarea judecătorului de instrucție de a indica astfel de detalii constituie o garanție importantă împotriva abuzurilor. Curtea este satisfăcută că, la prima vedere, cadrul legal privind autorizarea perchezițiilor corespunde exigențelor articolului 8 al Convenției.

43. Curtea notează că obiecțiile reclamantului s-au referit, în primul rând, la modul în care acest cadru legal a fost aplicat în această cauză. Curtea consideră că nerespectarea prevederilor legale poate duce la constatarea faptului că ingerința în drepturile reclamantului nu a fost „prevăzută de lege”, în sensul articolului 8. Totuși, în această cauză, ea constată că chestiunea respectării în practică a legii este strâns legată de faptul dacă ingerința a fost „necesară într-o societate democratică”, având în vedere, în special, relevanța principiului confidențialității relațiilor avocat-client pentru faptele examinate. Prin urmare, ea va examina această chestiune mai jos.

b. Dacă ingerința a urmărit un scop legitim

44. Părțile au fost de acord că ingerința a urmărit scopul legitim de apărare a ordinii și prevenire a faptelor penale. Curtea este de acord cu această poziție.

c. Dacă ingerința a fost „necesară într-o societate democratică”

45. În ceea ce privește, în special, percheziționarea încăperilor și ridicarea de obiecte, Curtea a constatat în mod constant că statele contractante ar putea considera necesar să recurgă la asemenea măsuri pentru a obține probe materiale ale unor abateri. Curtea urmează să examineze dacă motivele aduse pentru justificarea unor astfel de măsuri au fost „relevante” și „suficiente” și dacă a fost respectat principiul proporționalității. În ceea ce privește ultima chestiune, Curtea trebuie, în primul rând, să se asigure că legislația și practica oferă persoanelor fizice garanții adecvate și eficiente împotriva abuzurilor. În al doilea rând, Curtea urmează să examineze circumstanțele specifice ale fiecărei cauze în parte pentru a stabili dacă, în acea cauză concretă, ingerința a fost proporțională cu scopul urmărit. Criteriile pe care Curtea le-a luat în considerație la examinarea ultimei chestiuni au fost, printre altele, circumstanțele eliberării autorizării pentru efectuarea percheziției, în special probele disponibile la acel moment, conținutul și scopul autorizării, modul în care percheziția a fost efectuată, inclusiv prezența unor observatori independenți în timpul percheziției, și posibilele repercusiuni asupra reputației și lucrului persoanei afectate de percheziție (a se vedea *Buck v. Germany*, nr. 41604/98, § 45, ECHR 2005-IV; *Chappell v. the United Kingdom*, 30 martie 1989, § 60, Seria A nr. 152-A; *Camenzind v. Switzerland*, 16 decembrie 1997, § 46, *Reports of Judgments and Decisions* 1997-VIII; *Funke v. France*, 25 februarie 1993, § 57, Seria A nr. 256-A; *Niemietz*, citată mai sus, § 37; și *Smirnov v. Russia*, nr. 71362/01, § 44, 7 iunie 2007, ECHR 2007-...).

46. În ceea ce privește garanțiile împotriva abuzurilor prevăzute de legislația Republicii Moldova, Curtea observă că percheziționarea biroului și domiciliului reclamantului a fost autorizată de către un judecător de instrucție. Competențele ofițerului de urmărire penală de a efectua o percheziție au fost, prin urmare, limitate doar la acțiunile autorizate de către un judecător independent, procedură care a fost respectată în această cauză.

47. Curtea notează că autorizarea percheziției eliberată de către judecătorul de instrucție, care a reprodus aproape în întregime ordonanța ofițerului de urmărire penală (a se vedea paragrafele 11 și 14 de mai sus), nu a indicat vreun detaliu referitor la ceea ce urma să fie căutat pe parcursul percheziției. Mai mult, autorizarea a fost formulată în termeni extrem de generali, pur și simplu autorizând „percheziția oficiului [reclamantului] „Lex Consulting SRL” situat la [adresa]”.

48. Curtea este frapată de această formulare generală, care a acordat ofițerului de urmărire penală o discreție nelimitată de a căuta orice dorea el atât la biroul, cât și la domiciliul reclamantului. Autorizarea nu conținea nicio informație despre motivele pentru care se credea că în urma percheziției apartamentului reclamantului și a biroului acestuia s-ar fi obținut probe cu privire la vreo abatere

(a se compara cu hotărârea în cauza *Niemietz*, citată mai sus, § 37; *Ernst and Others v. Belgium*, nr. 33400/96, § 116, 15 iulie 2003; și *Smirnov*, citată mai sus, § 47). Doar după ce poliția a intrat în apartamentul reclamantului, acestuia i s-a cerut să predea „telefonul mobil și documentele referitoare la Rusman Ltd” (a se vedea paragraful 20 de mai sus).

49. Curtea mai observă că reclamantul nu era bănuț sau învinuit de comiterea unor infracțiuni sau activități ilegale. Pe de altă parte, în biroul său se aflau dosarele clienților săi. Luând în considerație faptul că percheziția a avut loc la biroul în care reclamantul activa ca avocat, fapt care ar fi putut avea implicații asupra principiului confidențialității relațiilor avocat-client, Curtea se aștepta ca judecătorul de instrucție să fi dat motive convingătoare și detaliate pentru autorizarea acestei măsuri, precum și să prevadă măsuri speciale în vederea protecției materialelor ocrotite de secretul profesional. Mai mult, înainte de a fi înlăturat din dosar de către ofițerul de urmărire penală, reclamantul a reprezentat o parte în dosarul penal în legătură cu care a fost autorizată percheziția. Astfel, percheziția ar fi putut duce la găsirea obiectelor și documentelor obținute de către reclamant în calitate sa de reprezentant al persoanei acuzate, ceea ce, în mod evident, ar fi putut avea repercusiuni serioase asupra drepturilor persoanei acuzate garantate de articolul 6 al Convenției. Din acest motiv, înainte ca percheziția la biroul și domiciliul reclamantului să fie autorizată, trebuia să fie luate măsuri și mai riguroase de precauție. Totuși, judecătorul de instrucție nu a analizat vreunul dintre aceste aspecte în încheierile sale din 26 mai 2004.

50. În aceste circumstanțe, și în special având în vedere formularea în termeni generali a autorizărilor pentru efectuarea perchezițiilor și a lipsei vreunei măsuri speciale de protecție a confidențialității relațiilor avocat-client, Curtea constată că autoritățile naționale nu au adus motive „relevante și suficiente” pentru autorizarea perchezițiilor. Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 8 al Convenției.

51. Având în vedere constatările sale privind incompatibilitatea cu standardele consfințite prin Convenție a percheziționării biroului și a domiciliului reclamantului, Curtea nu consideră necesar de a verifica dacă modul în care perchezițiile au fost efectuate satisface exigențele articolului 8 al Convenției.

III. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

52. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciul moral

53. Reclamantul a pretins 5,000 euro (EUR) în calitate de compensație pentru prejudiciul moral cauzat lui. El s-a referit la faptul că atât biroul, cât și apartamentul său au fost percheziționate, că un telefon mobil care aparținea soției sale și care conținea informații foarte personale a fost ridicat și că nu au fost aduse scuze la întoarcerea acestuia, și că el s-a simțit afectat de percheziția efectuată în spațiile intime ale apartamentului său.

544. Guvernul a considerat că reclamantului nu i-a fost cauzat vreun prejudiciu și că el nu a prezentat vreo probă în această privință. El a considerat că, în orice caz, constatarea unei violări a articolului 8 al Convenției ar constitui în sine o satisfacție echitabilă suficientă.

55. Curtea consideră că reclamantului trebuia să-i fi fost cauzat un anumit stres și neliniște ca rezultat al perchezițiilor efectuate în biroul și apartamentul său, având în vedere faptul că el nu era bănuț de comiterea vreunei acțiuni ilegale. Aparent, percheziționarea biroului său mai putea afecta și relațiile sale cu clienții săi și chiar imaginea sa profesională. În lumina celor de mai sus, Curtea consideră că acordarea unei compensații cu titlu de prejudiciu moral este justificată în această cauză. Hotărând în mod echitabil, Curtea acordă reclamantului EUR 2,500 cu acest titlu.

B. Costuri și cheltuieli

56. Reclamantul a mai pretins EUR 1,990 cu titlu de costuri de reprezentare și EUR 35 cu titlu de cheltuieli de traducere și a prezentat un contract încheiat cu avocatul său, o listă detaliată a orelor lucrate asupra cauzei, precum și chitanțele care confirmau că sumele de mai sus au fost plătite integral. Onorariul perceput pentru o oră a fost în conformitate cu recomandarea Baroului Avocaților din Republica Moldova, adoptată la 29 decembrie 2005, privind nivelul de remunerare a avocaților care reprezintă reclamantii în tribunalele internaționale.

57. Guvernul a declarat că decizia Baroului Avocaților din Republica Moldova avea doar valoare de recomandare și nu era obligatorie. Mai mult, suma plătită reclamantului era exagerată în comparație cu salariul mediu lunar în Republica Moldova. Numărul de ore lucrate asupra cauzei (paisprezece ore) era de asemenea exagerat, având în vedere retragerea câtorva pretenții de către reclamant.

58. În această cauză, având în vedere lista detaliată prezentată și complexitatea chestiunilor abordate în pretenția formulată în temeiul articolului 8 al Convenției, Curtea acordă reclamantului EUR 1,535 cu titlu de costuri și cheltuieli.

C. Dobânda de întârziere

59. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda de întârziere să fie calculată în funcție de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 8 al Convenției;
3. *Hotărăște*
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data la care hotărârea devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, EUR 2,500 (două mii cinci sute euro) cu titlu de prejudiciu moral și EUR 1,535 (o mie cinci sute treizeci și cinci euro) cu titlu de costuri și cheltuieli, care să fie convertite în valuta națională a statului pârât conform ratei aplicabile la data executării hotărârii, plus orice taxă care poate fi percepută;
 - (b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;
4. *Respinge* restul pretențiilor reclamantului cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 7 octombrie 2008, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

Lawrence Early
Grefier

Nicolas Bratza
Președinte